HATIRLA BENİ

Misli Baydoğan

ÖTÜKEN

MİSLİ BAYDOĞAN; 1979 Sivas doğumlu. İlkokulu Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu, orta ve lise eğitimini TED Ankara Koleji'nde tamamladı. Lisans ve yüksek lisans derecelerini Hacettepe Üniversitesi'nden aldı. Halen klinik psikolog olarak, özel bir vakıf üniversitesi öğrenci merkezinde mesleğini icra etmektedir. Ötüken Neşriyat tarafından *Hû Diyen Karga* (2017) adlı romanı ile *Yakup'un Kanatları* (2018) adlı hikâye kitabı yayımlanmıştır. Yazdığı öykü ve edebî inceleme çalışmaları *Türk Edebiyatı, Ayarsız, Edebice, Mağaradakiler* gibi çeşitli edebiyat dergilerinde yer almıştır.

Yazardan Okura…

2014 Kasım ayında ilk baskısı yapılan Hatırla Beni, bir yıla yakın yazım süreci sonunda 2013 Ağustos ayında tamamlanmıştır; bendenizin ilk romanı ve basılmış olan ilk kitabıdır. Roman, 12 Eylül dönemi öncesinde çekilen gerçek acılardan esinlenilerek kurgulanmıştır ve içerisinde geçen tüm kişi ve kurumlar hayal ürünüdür. Yayınlandıktan sonra sosyal medya ve internet üzerinden yahut ülke genelinde zaman zaman katıldığımız kitap fuarlarında bize ulaşan ve geribildirimde bulunan çok sayıda okurumuz olmuştur. Özellikle genç okur kitlesinin verdiği duygusal tepkiler, ilk baskıdan yıllar sonra bile yazara ulaşıp, romanda geçen kişilerin akıbetleri hakkında sordukları sorular, gerek kitabın yeni baskısının yapılması için gerekse de yazarın yazma serüvenine daha da şevkle, dört elle sarılması için son derece güdüleyici olmuştur. O nedenle öncelikle tek tek gönül bağı duyduğum tüm okurlarıma içten teşekkür ederim.

Kitabın basılmasından sonra okuyarak düzeltme gönderen ve bazı bilgi hataları konusunda yol gösteren tüm dostlarıma da ayrıca teşekkürü borç bilirim. Bu dostlar arasında özellikle 2017 yılının yazında kaybettiğim, üniversite hocam ve danışmanım olan merhum Levent Şenyüz'ü rahmetle anmak isterim; kitabımı okuması, beni onurlandıran geribildirimleri ve dönemin Ankarası hakkında verdiği bilgiler kendisinden bana kalan çok kıymetli mirastır. İlk baskıyı ithaf ettiğim, çok

genç yaşta kaybettiğim sevgili arkadaşım ve meslektaşım Ceyda Çolakoğlu'nu da bir kez daha anmadan ve kendisine rahmet dilemeden yeni baskıya girmek içime sinmezdi. Ömrümüz yettiğince gerçekleşen tüm hayallerimiz, ümidine kavuşamadan toprağına sarılan tüm yarım kalmış hayallerin sahiplerine armağanımız olsun.

Ötüken Neşriyat ailesine de *Hatırla Beni*'ye daha geniş okur kitlesi ile buluşma fırsatı verdikleri için ayrıca çok teşekkür ederim.

7 Mayıs 1979

Ad günün kutlu olsun Gülden, diyerek verdi bu defteri bana. Dışı siyah ciltli, içi saman kâğıdından biraz daha açık renkte ve sayfaları ikinci sınıf hamurdan, çizgisiz, kalınca bir defter. Kâğıdın kitap basmak için bile bulunamadığı böyle dar günlerde, küçük bir hazine bu benim için. Her bir sayfası gözümde adeta ipek atlas; öyle kaygan öyle yumuşak ellerimi üzerinde gezdirirken, bir çocuğun yanağını okşuyormuşum gibi. İki elinin arasında, çeyizlik, gümüş oyalı kar beyaz bir yazma ya da kırılacak ince porselenden bir biblo verir gibi, sakınarak tutuyordu hediyesini bana uzatırken. Gözleri berrak, doğruca gözlerime bakıyordu. Yüzü her zamanki gibi ciddi ve bana hep kadife gül yapraklarını hatırlatan sesi sakindi. Verirken, bu memleketin senin gibi gençlere ihtiyacı var, dedi. Oku, yaz, çalış çabala ne yaparsan yap ama yetiştir kendini… Aynen böyle söyledi. Bilmem ki hiç ummadığım bir anda onu aniden karşımda görünce elimin ayağımın nasıl birbirine dolaştığını, kalbimin yerinden fırlayacakmış gibi çarpmaya başladığını, bakışlarımı kaçıracak yer arayıp, kelimelerimi hepten unuttuğumu anladı mı? Nereden anlasın? Çocuk biliyor o beni. Çocuklar zaten hep mahcup değil midir biraz? Kaç oldun sen şimdi on altı mı, diye sordu. İçim cız etti. On yedi oldu maşallah, dedi yengem. Başım önde öyle suskun kalınca, hediyeye utandım sanmıştır. Kulaklarıma kadar kızardığımı hissettim o anda. Teşekkür ederken sesim çatallandı. Hani

yerin dibine geçmek derler ya... Sanki aklımdan geçenleri herkes anlayacakmış gibi… Şimdi yazarken gülünç geliyor.

Bir de ince kitap vardı defterin altında. "Yolların Sonu" Ben elbette okumuştum bu şiirlerin hepsini önceden. Ama hiç renk vermedim. Ağabeyimin kitapları arasında, sayfaları artık yağmurdan mı yoksa üzerine bir şeyler mi döküldü bilinmez, ıslanıp tekrar kuruyarak kabarmış, sevilen şiirlerin olduğu sayfalar bükülmüş, bazı yaprakları çıkmış ama tekrar yerine konmuş, darmadağınık bir halde de olsa bulmuş, okumuştum. Onun getirdiği ağabeyiminkinden daha yeni. Gıcır gıcır da değil ama… Belli ki kendi kitabını getirmiş. Duyduğum mutluluğu şimdi süslü cümlelerle ifade etmek istesem tüm teşbihler kifayetsiz kalır. Bazı duygular olduğu gibi söze dökülemiyor. Ona çok yakın anlamlara ulaşılabilse de, insan yazdıklarını okuyup hissetmiş olduklarıyla kıyasladığında sanki ucuz bir tefrikaya bakıyormuş gibi hissediyor. O yüzden kalbime sakladım onları bir hazine gibi.

Odama gidip kapının arkasına geçtiğimde sevinçten içim içime sığmıyordu. Göğsüme bastırdım hediyelerimi. Hayatta kaç kez birisinden hediye aldım ki? Onun o mübarek ellerinin değdiği, güçlü ve düzgün parmaklarının bir vakitler sayfalarını çevirdiği kitabı kokladım da kokladım. Sanki sayfalardan yükselen rayiha, o odaya girdiğinde onunla gelen rüzgârla birlikte havaya dolan tütün kokusuna benziyor gibiydi. Sade ona mahsus, özlemin en yoğun olduğu anlarda gaipten geliyormuşçasına duyumsayabildiğim, burnumun direğini sızlatan o koku… İnsanların kullandıkları eşyalara ruhlarından bir parça sindiğine inanmışımdır oldum olası. Bir koku, bir temas izi, belki yıpranmışlığı, kullanılmışlığı gösteren bir emare… Defter elimdeyken ruhu ruhuma değiyor gibiydi. Mutluluğum tarifsiz… Sanki bir kazıdan çıkarılmış antik papirüslerde hokkadan damlayan mürekkep lekelerini titizlikle arar gibi gözlerime yaklaştırarak defterin siyah cildine ve kitabın kapağına dikkat-

lice bakındım. Sonra sayfaları bir daha bir daha kokladım. Ama emin de olamadım çünkü hala içeride oturuyordu ve ağabeyimle kapıdan ilk girdiklerinde aldığım, içime bir sabah serinliği gibi dolan varlığı henüz capcanlı ve taptaze benimleydi. Acaba içlerine bir şey yazmış mı, aralarına bir şey koymuş mu diye hızlıca sayfalarını çevirdim. Hiçbir şey bulamadım. Yarın daha etraflıca bakıp, sayfa sayfa ve satır satır inceleyeceğim. Belki bir kalem izi, bardağın altından damlamış çayının lekesi, bir kırıntı, bir saç teli... Güzel olmaz mıydı? Hem de nasıl olurdu…

Bize her gelişinde ağabeyimle yengemin "İlle kal, sofraya beraber oturalım" ısrarlarına karşı koyardı. İşim var, geç kaldım, yedim de geldim diye bahaneler öne sürerdi. Bu sefer doğum günüm ya, yengem de sabahtan karşı komşunun fırınını isteyip maydanozlu peynirli börekle, revani yapmıştı. Fazla direnemedi. Bereket dün aşağı mahalleye yağ otobüsü geldi de, ne eksikse akşamdan tamamladık. Yengem nasıl becerdiyse ağabeyimin bıraktığı paralardan artırmış; yoksa altı yufka, sekiz yumurta, bir kalıp beyaz peynir, bir buçuk kilo şeker, bir paket irmik ve iki margarinle bir şişe de çiçek yağını bir seferde alamazdık. Elindeki fileyi bana doğru sallayıp, bak bunlar benim sana hediyem olacak yarın Gülden Hanım, derken gözlerinin içi gülüyordu. Ne yalan söyleyeyim bu kadarını beklemiyordum ve bunu düşünmüş olmasına çok sevindim. Revaninin üzerini silme dövülmüş fındıkla kapladık. Ağabeyimin o meşhur seyahatlerinden birinden gelirken getirdiği koca bir torbanın sonuydu. Revani öyle muhteşem görünüyordu ki, onu gören kimsenin böyle bir ikrama itiraz etmesine zaten imkân yoktu.

"Karnımız açtı vallahi yenge hanım, ikramın makbule geçti," dedi otururken. Bir aydır Sivas'taymış. Geleli iki gün olmuş. Ben de günlerce ha geldi ha gelecek diye gözümü pencereden ayıramadıydım. Bugün Allah'tan Saman Pazarı'ndaki kahvede ağabeyimle rastlaşmışlar da, çıkıp

gelmişler birlikte. Ağabeyim ısrar etmiş. Memnun olurlar gelirsen, demiş. Doğru söze ne denir? Keşke ben de dünden mutfağa girip bir şeyler yapmış olsaydım. Benim yaptıklarımdan da yeseydi. "Eline sağlık" deseydi bana, ben de "afiyet olsun, ne zaman istersen yaparız yine Murat Ağabey" diye karşılık verseydim. Rahat, evinde hissetseydi kendini, yine gelmek isteseydi ya da gelecek olduğunda ateş almaya gelmiş gibi kapıdan görünmesiyle kaybolması bir olmasaydı. Bir daha kim bilir ne zaman gelir?

Bu defteri ne yapsam diye gece başımı yastığa koyduğumda bir müddet düşündüm. Seneye inşallah fakülteyi kazanmış olursam, derslerde not tutmak için kullanmaya niyetlendim önce. Sonra gözüme çok uzak göründü bu tarih. Bu defteri elime almadan o kadar zaman bekleyemeyeceğime karar verdim. Hatıra defteri yapayım dedim; bu kez de ikimizinkinden başka ellerin sayfalarında gezinmesine gönlüm razı olmadı. Düşünürken sordum kendime, neden ben de sınıftaki bazı kızlar gibi bir günlük tutmuyorum? Ya da mesela Cemil Meriç gibi, Şair Nigar Hanım, Ali Canip Yöntem hatta dünya edebiyatından Gogol, Gide, Kafka gibi… Bu meşhur yazarlar günlük tutmaya karar verdiklerinde kaç yaşlarındalardı, bir gün bu günlükleri yayınlamayı düşünmüşler miydi bilmiyorum. Ama şimdi her biri de yazdıklarıyla yaşadıkları döneme ışık tutuyorlar. Hepsi birer edebi eser hükmünde. İleride dönüp baktığımda neler yaşamışım, nasıl düşünmüş hangi hislerle hareket etmişim hatırlamak ve fikri dünyamın nasıl bir seyir izlediğini tespit etmek sosyal ilimlerle ve edebiyatla uğraşan bir kimse için çok kıymetli bir kaynak olmaz mı esasen? Üstelik toplumsal faydası bir tarafa, insan her zaman birileriyle dertleşip, içini olanca açıklığıyla karşısındakine dökemiyor da. Kuşkusuz hayatımda yengemle, Emine var ve ikisi de benim her derdime ortaklar ama onlara yüreğimdeki bu yanıp tutuşan, aklımı uyanık olduğum her saniye meşgul eden,

nasıl dineceğini, dindireceğimi bilemediğim o en derin en sevgili derdimden değil söz etmek, bir imada bile bulunmaya utanıyorum.

Edebiyat hocamız Tahsin Bey demişti ki bir keresinde, "İnsanın sade kendine sakladığı ve tam da bu yüzden ona diğer tüm hislerden apayrı bir haz veren, taşımakla gururlandığı gönül yükleri olmalı." Sanki tam da benim içinde bulunduğum vaziyetten bahseder gibiydi. Hislerimi yengeme olsun Emine'ye olsun açma konusunda zaten epeyce zamandır sıkıntılı bir tereddüt içerisindeydim. Bu günlüğün belki de bana sırdaşlık ederek içimde bazen beni boğacakmış gibi boğazıma kadar yükselen tuhaf halimin biraz olsun hafiflemesinde yardımı dokunur. Hayatımda da öyle bir zaman gelir ki, o gün şu anda yaşadıklarımdan mahcubiyet duyma, hislerimi kırk kat patiskaya sarıp, kalbimi karanlık, dipsiz mağaralar gibi ambarlara kilitliyor olma halim herkesçe okunup bilinecek kadar meşruiyet kazanmış olur. Benim şimdilik hayattan başlıca beklentim de budur.

Madem ki bu sayfalar benim büyük aşkıma tanıklık edecek ve gün be gün benimle birlikte, yaşadıklarımdan örülü hayat duvarına bir çentik atacak, o zaman adı "Murat Defteri" olsun. (Murad demek belki daha doğru olurdu ama yeni yazım kurallarına göre sonunun mutlak surette t ile bitmesi gerekiyor.)

Yalnız o gün gelene kadar defterimi iyi saklama konusunda her an dikkatli olmam gerekir. Yengem neyse de ağabeyimin açıp en mahrem duygularımı, düşüncelerimi okuduğunu hayal bile edemiyorum. Aklıma gelince bile tüylerim diken diken oluyor. Allah korusun.

8 Mayıs 1979

Bugün okulda iki hafta önce girdiğimiz sınavların notları açıklandı. Pek çok dersten ve kendi dersinden de en

yüksek notu ben aldığım halde müdür muavini Cebrail Bey "Sen haftaya sözlüye kalkacaksın," dedi sert sert. Ne yapsam bu adama yaranamıyorum. Herkesin notlarının vasat olduğu sınavda bakalım kendi bilginle mi bu puanları almışsın, dedi tek kaşını kaldırarak. Ağabeyim, "Senin benim kardeşim olduğunu öğrenmiştir, ondan böyle davranıyordur, umursama, zaten derslerin iyi, sana bir şey yapamaz," diyor. Umursamamayı ben de istiyorum ama şu son iki senedir artık bıkkınlık geldi. Bir değil iki değil. Bir insan, kendi isminin tüm hasletlerine bu kadar zıt olsun; aklım almıyor. Adaletsizlik bunda, düzenbazlık bunda, kin, garez bunda… Azrail Hoca dememiz tevekkeli değil. Belki kendisi de arkasından bu şekilde söz edildiğini duymuştur. Aslında düşününce ona Azrail dememiz bile Azrail aleyhisselama büyük hakaret ve saygısızlık ama yerleşmiş artık bir kere. Ayrıca sadece ben kuruntu etmiyorum, okuldaki herkes farkında bana olan tavırlarının. "Kız olduğun için okuldan atılamayacağını sanma," dedi geçenlerde koridorda bana. Etrafta kimse yoktu. "Anarşi" nedeniyle alt sınıfları son iki ders evlerine yollamışlardı her zamanki gibi. Tuvaletten dönüyordum. "Hocam ben ne yaptım ki," dedim. "Oruç tutuyorum ayaklarıyla propaganda yaptırtmam okulumda," dedi dişlerini sıkarak. Sigaradan dipleri artık kahverengine dönmüş dişleri her konuştuğunda bana paslı çivileri hatırlatıyor. Aralarına ince yollar halinde kır düşmüş bir tutam saçı her daim bir gözünün üzerinde. Bol kumaş pantolonundan bile zayıflığı insanın içini burkacak denli belli ediyor kendini. Kimse duymasın diye kısık sesle kulağımın dibine gelip söyledi. Şaşırdım kaldım. "Mezun etmem seni, ayağını denk al," deyip yürüdü gitti. Kızlarla bahçede yaptığımız hangi hâllerde oruç bozulur hangi hâllerde bozulmaz konuşması gitti herhâlde kulağına. Kendi aramızda, öylesine bir sohbetti. Ağabeyime bunu anlatmadım. Çünkü anlatsam ve bir de ağabeyim okula filan gel-

meye kalkışsa atık ayıkla pirincin taşını… Eziyeti artık beni isyan ettirecek raddede. Değil okulda, okula yakın herhangi bir yerde bile kavga çıksa ya da gazetede bir çatışma, kendi taraflarından ölü yaralı haberi okusa gelip doğruca bizim sınıfın ortasında soluğu alıyor. Bir bağlantı kurabilse muhakkak mutlu olur lakin kuramadığı için iyice çileden çıkıyor ve "Faşistlere bu okulda yer yok, hepinizi tek tek takip ettiriyorum, bir telefonuma bakar, topunuzu deliğe tıktırırım," diye avazı çıktığı kadar bağırıyor. O bağırdığında herkes dönüp bana bakıyor. Sanki benim alnımda faşist yazıyor! Sınıftakiler konuşurken duydum, emniyette müdür enişteси mi ne varmış, ona güveniyormuş. Sabredip çıtımı çıkarmadan bekliyorum. Şurada mezuniyetime kalmış dört beş hafta. Sonrasında zaten şeytan görsün yüzünü.

Bazen keşke Bahçelievler tarafında bir yerlerde otursaydık diyorum. Böyle giriş katta değil de belki birinci ya da ikinci katta, penceremden baharda yemyeşil bezenmiş, dallarında kuşların ötüştüğü salkım söğütleri, çiçek açmış meyve ağaçlarını görebileceğim, bol ışık alan, balkonumuzda sardunyalar, menekşeler ve akşamsefaları yetiştirebileceğimiz bir evimiz olsaydı. Kendi evimiz hem de… Ağabeyim, "Oraların kirasına şimdilik gücümüz yetmez, gel sen Abidinpaşa'ya biraz daha tahammül et," diyor. Azıcık dişimi sıkacakmışım. "Hele şu zor günleri bir atlatalım, sıkıyönetim gelsin, ortalık dirlik düzene kavuşsun, bu kez seçimlerde hayal bile etmediğimiz kadar büyük bir başarı bizi bekliyor, bak her şey nasıl da senin istediğin gibi olacak," diyor. Ona inanmak istiyorum ama çoğu kez bu sözler sadece teselliymiş gibi geliyor bana. Ben böyle bezgin bitkin koyuverince, yengem de gelip sarılıyor, "Bu sıkıntıların hepsi geçecek bir gün merak etme sen," diyor. Gözlerinin dolup, mavilerinin üzerinden sanki bir bulut geçtiğini görmemiş gibi yapıyorum. Tek hâlinden şikâyetçi olan ben miyim sanki? O da bunalıyor bu çamur içindeki sokaklardan, be-

lediyenin toplamadığı çöplerin ortasında burnunu tutarak, bata çıka komşuya, pazara gitmekten. Ağabeyim üzülür diye tek kelime etmiyor. "Eğri büğrü, derme çatma da olsa başımızı soktuğumuz bir evimiz var ya," diyor bana bazen baş başa olduğumuzda, "şükredelim Gülden." Edelim yenge, edelim de hayal de kurmayalım mı? Daha geçen seneye kadar kapı yerine çarşaf kullanıyor, gece olunca geriyorduk odaların arasına. Suyu bile yeni bağladılar. O da bir gün aksa bir hafta kesilir. Elektrik yolda bir yerlere takılmadan ta Kurtboğazı'ndan bizim buraya ulaşsa bile binadaki dört hane aynı anda düğmeye bassa çat (!) diye sigortalar atar, kalırız karanlıkta. Bekle ki sabah olsun, Nesim Usta çarşıdaki dükkânını açsın, binada erkek kim varsa gidip onu alıp getirsin… Ağabeyim anlar gerçi bu tamir işlerinden ama onu da ara ki bulasın.

Akşam saat beş oldu mu eğer evin dışında bir yerlerdeysen elin ayağın birbirine dolaşır, yanına katmak için birilerini aranır durur, tek başına sokağa adımını atamazsın bizim buralarda. Boş sokaklarda in cin top oynar. Tekinsiz, ürküten, kime ya da neye ait olduğunu seçemediğimiz sesler yankılanır boş arsalarda. Zaten bizim evin olduğu yerin iki sokak aşağısından sonrası bir tarihte, birilerince "kurtarılmış", gündüz vakti yanımızda karşı komşumuzun emekli baş komiser babası olmadan gün gezmesine bile gidemiyoruz. "Hadi sizi götürüvereyim de azıcık dizlerim açılsın," diyor yaşlı başlı adam her defasında, bize fedailik yapıyor, yazık. Artık kimden kurtardılarsa mahalleyi bilmiyorum. Asıl oralarda başımıza bir şey gelse bizi onların elinden kim kurtaracak o hiç belli değil.

Kış günü ev biraz havalansın diye pencereyi açmaya kalksak duvar diplerine kadar ortalık isten pasaktan geçilmez olur yarım saat içinde. Geçenlerde gazetelerden birinin Ankara sayfasında çıktı bizim dolmuş duraklarının olduğu yol. "Ankaralı çamura teslim oldu", diye başlık atmışlar. Ni-

duvarına babanın kendi sokağındaymış gibi yazı mı yazabilirsin? Bir de düzgün yazabilse içim yanmaz. Özel mülkiyete karşılar ya, kendilerine hak görüyorlar insanların mahremiyetine saldırmayı. Herkes eşit olmalı! O halde ben de gelip bir balkondan bir balkona bayrağımı asayım sizin sokağınızda? Olmaz? O niye? Ancak bizim gibi düşünürsen eşit sayılabilirsin. Azrail Hoca'ya bunları söyleyince senden kötüsü olmaz. İşine gelmiyor tabi, basıyor fırçayı. "Kalk tahtaya sözlü yapacağım!"

Doğru düzgün kaldırım bile yok sokağımızda yürüyecek. Yolların büyük bir kısmına asfalt dökülmemiş. Belediye bütün şehirde kaç kez çöp toplama kampanyaları düzenledi. Yazılanlar doğruysa bu sorunun çözümü için yüz milyona yakın para harcanmış. Değişen hiçbir şey yok. Havalar da ısınıyor giderek. Sinekler öbek öbek üşüşmeye başladı bile. Bir salgın hastalığımız eksikti bu sene, o da yakında baş gösterecek gibi duruyor. Aslına bakılırsa bu şehirde herkesle eşit olduğumuz bir konu varsa, o da kaçak kömür yüzünden Kasım ayından beri hep birlikte göz gözü görmez bir hava sahasında oksijen yerine zehir solumamız. Bütün bunları düşününce benim yerimde kim olsa daha insanca şartlarda, nezih, ağaçlıklı, temiz ve okulda hiç değilse diğer çocuklarla "eşit" muamele görebileceği bir muhitte oturmayı isterdi zannederim. Ama işte bunları oturup deftere yazmak yerine dile getirmeyi tercih etsem, sürekli şikayet etmek, sahip olunanla yetinmemek, gözü daima yükseklerde olmak tenkitleriyle karşı karşıya kalabiliyorum. Artık söylemiyorum ben de. İçimde tutuyorum nefes alıp verdikçe sırtıma bir kılıç darbesi gibi batan bu semti. Bu semti ve bu semtteki sevmediğim her şeyi. Bir gün geri dönmemek üzere buradan gideceğimi biliyorum. Bunun için hep dua ediyorum.

Ağabeyimle yengem belki inanarak söylüyorlar taşınacağımızı belki de bunu sadece temenni ediyorlar. En az

benim kadar bıktıklarından eminim buradan. Ama elden ne gelir? Bana susup beklemek düşüyor. Bir de nazlanıp sızlanmamak ve diğer insanlar gibi sokakta olup bitenlerin sanki benimle hiç ilgisi yokmuş gibi davranmak. Gayret ediyorum. Allah biliyor ya dayanmaya çalışıyorum. Her gün okula gitmek için evden tek başıma çıkmak zorunda olmama rağmen yine de dışarısı içeriden daha kötü değilmiş gibi yapmayı sürdürüyorum. Hele şu üniversiteyi bir kazanayım, lanet okul üniformasından, siyah külotlu çoraptan bir kurtulayım, kitaplarımı göğsüme bastırıp, hiç kimsenin yüzüne bile bakmadan otobüse atladığım gibi ver elini Sıhhıye! Otobüs bulamasam bile iki saat erken kalkar yürür yine giderim. Edebiyat öğretmenim de söylüyor, bu lisede senden başka kolay kolay üniversiteyi kazanacak kimse yok, diye. İnşallah onu yanıltmam. Arkamdan öylece bakakalacaklar. Görelim bakalım Azrail Hoca o zaman ne yapacak? Şu çok güvendiği, ülkenin geleceği dediği ve sınavlara bile girmeden sınıf geçirttiği "çocukları" elleri böğürlerinde sonuçları öğrendiklerinde acaba bir nebze olsun utanacak mı? Hiç sanmam.

Şimdi sabırla bekliyorum. Artık yüzdüm kuyruğuna geldim. Hem dün "o" da demedi mi bana, oku Gülden, ağabeyin gibi ben de arkandayım, sonuna kadar oku, diye. Söz fakülteden açılınca yüzlerine koyu bir gölge gibi çöktü belli etmek istemedikleri üzüntüleri. Her hallerinden belli özledikleri. Uğradıkları haksızlık da cabası… O ağabeyimden daha rahat bu konuda konuşurken, bizi okutmamak neymiş görecek o rektör eninde sonunda, diyor. Ağabeyim içinden pek çok şey geçirse de ağzını açıp tek söz etmiyor. Ona göre sabır insanın en büyük silahıdır. Belki ağabeyimle yengemin o her şeyin düzeleceğine inandıkları meçhul gelecekte, ikisinin de başladıkları okulları bitirmek için fırsatları olur. Bunu cânı gönülden dilerim.

9 Mayıs 1979

Bugün okul çıkışında bir baktım yengem bahçede beni bekliyordu. Telaşlanıp koşturdum yanına. Ağabeyime bir şey oldu sandım onu orada görünce. "Hayırdır ne oldu," diye sordum. Artık yüzüm nasıl bir hal aldıysa gülüverdi bana. Ulus'a gidecekmişiz meğerse. Yakından bir de baktım ki yüzünde güller açıyor. Anlayamadım ne olduğunu. En sonunda dayanamadı, "Ulus'a neden gidiyoruz bil bakalım," dedi. "Bir şey mi lazım eve, onu almaya mı gidiyoruz," diye sordum. Bir şey lazımmış lazım olmasına ama ben bilecekmişim. Bir sürü şey saydım. Ben saydıkça yengem tek yanağındaki gamzesi çukurlanıp, çekik mavi gözleri tek çizgi haline gelerek gülüyor, başını sallıyor, yok bilemedin diye. "Yenge vallahi çatlatırsın insanı, ne alacağız söyle," dedim. Eğildi kulağıma sanki gizli bir şey der gibi, "İp," dedi. "Ne ipi," dedim. "Bebe yünü," demesin mi? Önce anlayamadım. Komşulardan birinin çocuğu, torunu falan olacak da hediye yapacak sandım. Hızlıca bütün semti aklımdan geçirdim ama kimse hamile değildi. Tam o anda birden jeton düştü bende, "Yenge sen hamile misin yoksa," diye bir bağırdıysam, "Kız sus Allah canını almasın," diyerek kolumu bir bükme büktü ki, demin açtım baktım yeri mosmor olmuş. Ağabeyim de bu sabah öğrenmiş. Ben okula gittikten sonra söylemiş yengem. Bir görecektin Gülden, sevincinden apartmandaki bütün kapıları çaldı, naralar atarak çıktı evden, diye anlattı. Benim güzel, gözlerinin içiyle gülen, insanın içine huzur veren yengem. Dile kolay, tam altı yıldır olmadı çocukları. Hocalara okutmak için gitmedikleri kasaba, kaza, köy, ziyaret kalmadı. Ağabeyim sevinip ortalığı birbirine katmasın da kim katsın!

Tarifsiz derecede sevindim. Yolun ortasında yengemle birbirimize sarıldık. İkimiz de ağladık. Çantasından bir torba kesme şeker çıkardı. Hacı Bayram'da gidip dağıtalım, orada da adağımız vardı, dedi. Yolda giderken durup durup

"Ben şimdi hala mı oluyorum," diye kendi kendime söylendim. Komik görünüyormuşum, bana bakıp güldü.

Kız mı oğlan mı olur bilemedik o yüzden en çok beyaz ve sarı yünlerden aldık. Yengemin eli maviye gitti hep. "Maviden de alalım yenge," dedim. "Allah'ın gücüne gitmesin," dedi alnı kırışarak. "Neden gitsin ki, kız da giyer mavi, bak senin kazağın da gözlerinin renginde, masmavi," dedim, iki çile de mavi yünden aldırdım. Şimdi sobanın yanında oturdu örgü örüyor. Ağabeyim yine dışarıda. Ama bugün mutlu haberi aldı ya sabahtan, ne yapar eder erken gelir. Yengem geldiğimizden beri mavi yünle patiklerden bir çiftini bitirdi bile. Başlarken de beni yürüttü üstüne, "Senin elin çabuk, işin tezdir Gülden geliver de çabucak bitireyim," dedi. Ben bu batıl itikatlara inanmasam da yengemin hevesini kırmaya kıyamadım. Çıktım odadan tekrar girdim. Gönlü oldu.

Yüzünde mutlu bir ifadeyle oturuyor şimdi. Arada bir ona baktığımın farkında mı değil mi bilmiyorum. Hiç sormaz bana ne yazıyorsun, ne okuyorsun diye. Bazen odama gidip, kapı açılmasın diye köşede katlı duran döşekleri arkasına dayar, yüzükoyun öylece yatağımda yatmak isterim, hiç karışmaz, bırakır beni kendi halime. Camın kenarında, perdeyi hafifçe aralayarak Abidinpaşa'nın eğri büğrü ve tozlu sokaklarına dalıp gittiğim vakitlerde bir kere olsun kalk da bana yardım et, demez. Ders çalışırken oturur yanımda, meyvemi soyar, sütümü ısıtır. Bazı sobanın yanındaki divanda birlikte yatarız. Ağabeyim bir gider günler sonra geri gelir. Karanlıktan, gece evde yalnız olmaktan, sokaktan gelen seslerden ikimiz de korkarız. Zaman zaman benim bir sevdaya düştüğümü anladığından kuşkulanırım. Sanki dilinin ucuna gelmiş gibi, sormak istiyormuş da benden bir cümle bekliyor sanırım, gözlerimi kaçırırım. Susup öylece bekler. Sanki "Sen anlatmak isteyene kadar ben bir şey sormayacağım," der gibi bakar bana. Melek gibi bir insandır benim yengem. Bir gün ağabeyimle yengemin hikâyesini de

yazayım bu deftere. Nihat ile Yasemin… Bazı sevdalar var ki muhakkak sonraki nesillerce bilinmeli.

10 Mayıs 1979

Dün akşam evde kızılca kıyamet koptu. Ailemize yeni katılacak olan minik yeğenimin, halasının bir tanesinin, geliyor oluşuna daha ağız tadıyla sevinemeden, gecemiz burnumuzdan geldi. Ağabeyim öfkeyle burnundan soluyordu geldiğinde. İçeri girer girmez bana bakışından hemen anladım geçen hafta bakkalın önünde olanları duyduğunu. Aramızda böyle tuhaf bir bağ vardır bizim. Çoğu kez hareketlerimizden, yüz ifadelerimizden birbirimizin ne yapacağını anlarız ya da mesela benim evde canım bir şey çektiğinde ağabeyim sanki hissetmiş gibi bir bakmışım istediğim şeyi çarşıdan alıp gelmiş. Dün akşam da yine söze hacet kalmadı. Halini görünce hemen sezdim. Günlüğüme bile yazmayı gereksiz gördüğüm basit bir hadiseydi oysa. Ortalıktan ses çıkmayınca topal bakkal sözüme itibar etti de sırrımı korudu sanmıştım ben de. Ne gezer. Her şeyi, olduğu gibi, sanki ben "Aman Hayri Amca gözünü seveyim ağabeyim duymasın, olay büyümesin," dememişim gibi yememiş içmemiş de yetiştirmiş. Sorsam, "Sen bize emanetsin kız çocuğum, iyiliğin için dedim," der. Ama asıl ağabeyime yaranmaktır gayesi. Kaç sene evvel dükkânına dadanan şarapçılarla mahallenin bitirimlerinin elinden ağabeyimle arkadaşları kurtarmışlar bunu. Söyler durur. Ağabeyimi mahallede kendi selametinin teminatı gibi görür. Bendeki de akıl, ne diye ona güvendiysem?

"Siyaset başka bir şey namus başka Gülden," diye bağırdı bana ağabeyim. Yengem girdi araya, "Kızın ne kabahati var Nihat," dedi. Kabahatim böyle bir şey olduğunda gidip ağabeyime böyleyken böyle diye anlatmamam, kendi aklıma göre iş yapmammış. "Vallahi de billahi de senin başın derde girmesin diye demedim ağabey," diye dakikalarca

dil döktüm. Gidip günlerce eve gelmediği zamanlarda, her polis sireni duyduğumuzda yengemle neler çektiğimizi bir Allah bir biz biliriz. Evi taşıyalım dediğimde aldığım tek cevap "sabret"! Ben ne yapayım? Nasıl diyeyim ki Kızıl Cem yolumu kesti, "Güzellikle he de yoksa zorla da almayı bilirim," diye bana efelendi? O kıtıpiyos için evde huzursuzluk çekmeye, kavga gürültü çıkarmaya değer mi? Onu adam yerine koyan kim? Her Allah'ın günü tarlada top oynayan, yenilince mızıtıp ağlayarak ortalığı birbirine katan, eve geç kalınca babasının kulaklarından çeke çeke eve götürdüğü, kimi zaman da gözümüzün önünde eşek sudan gelene kadar dövdüğü, daha dünün turuncu saçlı, kürdan bacaklı Cem'i büyümüş de yolumu kesiyor! İstediği kadar "tek yol devrim" diye ortaokul talebelerinin karşısına çıkıp, çoluk çocuğu korkutsun, haraç kessin. Ondan mı çekineceğim? Bir kere erkek olsun da yanında sivilceli suratlı, pis pis sigara kokan, sevimsiz arkadaşları olmadan karşıma çıksın! Yüreği yetiyorsa dikilsin bakalım karşıma. Akşam ezanında, elimde ekmek, ayağımda terliklerle ağabeyim gelmeden eve yetişmeye çalışırken toplaşıp haydut gibi yoluma dikilmek kolay elbet. Hoş sanki toplaştılar da ne oldu? Verdim cevabını. Ekmeği PTT kutusunun üzerine koyduğum gibi üzerine atıldım. Elimden zor aldılar sümüklüyü. Sen kim bana racon kesmek kim? Topal bakkal yetişip girdi araya. Ayırdıklarında elimde bir tomar saçı vardı. Bakır gibi yağlı telleri elimden nasıl sıyıracağımı bilemedim, içim kalktı. Arkasına bakmadan sıvıştı gitti serseri. Bu kaçıncı!

Ağabeyime söylemeye değecek olsa söylemez miydim? Ateş olsa cürmü kadar yer yakar tüysüz Cem! "O iş öyle değil işte," dedi ağabeyim. "Sen onların ardında kimler olduğunu bilmiyorsun, ondan böyle rahat konuşuyorsun," diye bağırdı. Aptal bir kız da değilmişim ama nasıl bunu düşünemiyormuşum? "Bu çocuklar durup dururken, bir sabah yataklarından kalktıklarında mı böyle oldular," dedi,

"her biri büyüyünce köşe başlarında bizlere ateş etmek üzere yetişiyor; kandırılıyorlar, beyinleri yıkanıyor; artık o tarlada top oynadığınız günler geride kaldı." Cevap vermedim, odama gittim, yattım yatağıma arkamı dönüp. Bir süre sessizlik oldu. Sonra odama geldi. Yatağın kenarına oturdu. "Bugün yolunu keser yarın belki başka bir şey yapmaya kalkışır, bir yerden eline bir tabanca alıp gelse, dayasa başına, sen nasıl ona karşı koyacaksın," diye sordu. Dönüp oturdum olduğum yerde. Sesi yumuşamıştı biraz. Siniri geçmişti geçmesine ya, bu kez de üzüntüsü, endişesi sanki gözlerinin kenarlarındaki çizgilerden akıyor gibiydi yanaklarına. Dünyada herhalde bir tek benim ağabeyim vardır böyle kuru kuru ağlayan… Tek damla yaş süzülmez ama yüzüne bakınca anlarsınız, hissedersiniz ki ağlıyordur aslında. Baktım, genç yaşında başının üst kısmındaki simsiyah saçları tek tük beyazlamış. Yanakları daha bir çökmüş, esmer yüzüne belki de bizim aklımıza dahi gelmeyenlere gözleriyle tanıklık etmenin kaygısı sinmiş. Sanki ben abla o küçük kardeş olduk o anda. Basıp bağrıma başını okşamak istedim. Yapamazdım elbette. Onun yerine bekledim öylece durarak.

Sonra yine ağabeyim oldu ve konuşmaya başladı, "Hele ki benim kardeşim olduğunu öğrenseler, hiç ondan yardımı esirgerler mi sanıyorsun," dedi. "Sırf bana zarar vermek için yaparlar bunu hem de. İnsanı kız kardeşiyle yaralamayı bile hanesinde artı olarak görebilecek insanlar var dışarıda. Senin nasıl ağabeyin olarak arkanda ben varım, ben olmasam aynı benim gibi sana ağabeylik edecek arkadaşlarım var, onların da çevrelerinde böyle bizler gibi bir sürü yetişkin var. Bizler gibi dediysem de lafın gelişi, biz kimsenin bacısına, kızına yan gözle bakıp onun yolunu kesmeyiz Gülden, bunu aklından çıkarma," diye uzun uzun anlattı. Durumuş önümde bir külüstür araba, atar arkaya kaçırırmış beni, kimse sesimi bile duymazmış. "Kolay mı öyle,"

dedim. "Kolay," dedi. Bu kadar kalkan cenaze nasıl oluyor zannediyormuşum ben, gece vakti gizlice duvarlara yazı yazıp sonra da efendi uslu evlerine mi gidiyorlarmış? Bana galiba hikaye gibi geliyormuş, banka, postane soygunları, öğrenci yurdu istilaları, adam kaçırmalar, cinayetler, hücre evlerinde günlerce süren işkenceler, yol kesip haraç istemeler, otobüs taramalar… Sonra da, "Ben her gün nelere şahit olduğumu, neleri duyduğumu ve nelerle mücadele ettiğimi anlatmayarak sizi korumuyormuşum demek ki, baksana daha senin gözlerini bile açamamışım," dedi. Yüzü iyiden iyiye yumuşadı sonra.

Bana kızmaları fazla uzun sürmez ağabeyimin. En ummadığı işleri yaptığımda ve onu çileden çıkardığımda bile önce biraz bağırır sonra yüzüme bakarken birden bire sanki sözleri bıçakla kesilmiş gibi susar. "Sana bakınca annenle, büyük halan geliyor aklına," demişti yengem bir keresinde. Ben en çok büyük halama benzermişim. Aslında büyük değil, ikizlerin hayatta daha uzun kalanı. Ağabeyimle birbirlerine çok düşkünlermiş. O öldükten sonra günlerce yemek yedirememiş annem ağabeyime.

Esasında ben de bilirim ağabeyimin beni anne ve babamızdan kalan mukaddes bir miras gibi sahiplendiğini, hayatta kalan tek kardeşi olarak dünya bir yana ben bir yana olduğumu. Ve Allah bilir ya bunu suiistimal edecek bir harekette bulunmaktan da son raddede çekinirim. Bazen çok sinirlenirim mesela. Kendi evde olmadığı akşamlar bizim ne yaptığımızı, ne zaman yattığımızı bilmediği halde, evde olunca komşuya çıkmamıza ya da geç saate kadar oturmamıza karışması bana çok mantıksız gelir. Ya da notlarım hep on üzerinden on olsun ister. Veya bir sipariş verdiğimde detaylarına dikkat etmez, bulduğunu alır, getirir, "Ne fark eder Gülden uzatma," der. İşte böyle zamanlarda içimden söylenip, arkasından hiç sesim çıkmadan avazım çıktığı kadar bağırsam da, yüzünü görünce içimdeki yelkenler

puf diye söner. Dün de öyle oldu. O yatağın kenarında ben üzerinde bir şey söylemeden yere bakıp otururken dayanamadım önce özür diledim, sonra, Cem'le uyuz arkadaşlarını kastederek "İyi de onlar daha çocuk," diyecek oldum; "Senin karşına dikiliyorsa çocuk falan değildir o artık," diye kestirip attı. Öyle ya, ben artık kendimi çocuk değil de genç kız gibi görüyorsam, benden bir yaş büyük birisinin hâlâ çocuk olduğuna inanmaya devam etmem saçma belki de. Odamdan çıkarken, "Neredeyse gelinlik yaşa geldin," deyince utancımdan yerin dibine geçtim. Ağabeyimle aramızda ilk kez böyle bir konuşma geçiyor. Demek artık o da beni çocuktan saymıyor ve genç kız olarak görüyor. Bu sabah hala yüzüne zor bakıyordum sofrada.

Sonuçta onu bu konuda ikna etmenin imkansız olduğunu anladım. "Okula seni ben götüreceğim," diye tutturdu. "Etme ağabey, Azrail Hoca denen uğursuz zaten bahane arıyor beni geçirmemek için bir de seni görürse iyice delirir," dedim, Nuh dedi peygamber demedi. Üstelik de yukarı mahallede ne kadar arkadaşı varsa hepsine haber verdi. Önce kendi beni okula bıraktı sonra da bahçe kapısına onları dikti. Nöbetleşe beni beklediler. Şurada günlerim sayılı, kazasız belasız diplomamı almanın derdiyken, bir de bu çıktı başıma.

Tam da tahmin ettiğim gibi ders arasında müdür muavininin odasında sorguya çekildim. Ben de olan biteni anlattım. "Bu okulda değil Kızıl Cem, bizim oralarda oturuyor, başka liseye yazdırdı onu babası, ondan tanımazsınız," dedim. Dinledi dinledi, "Neden Kızıl Cem diyorlar ona," diye sordu. "Saçları bakır gibi turuncudur, küçüklüğünden beri öyle derler," dedim. Neyse Allah'tan fazla uzatmadı. Kendinin de kızı var sonuçta. Bu sefer insaflı davranacağı tuttu. "Söyle bahçenin dışında tek bir kişi beklesin bekleyecekse," diye talimat verip beni sınıfa yolladı. Akşam ağabeyim gelince söyleyeceğim.